

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Αθήνα, 10 Νοεμβρίου 2015
Αρ.Πρωτ. 124069/0092

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Εισοδηματικής Πολιτικής
ΤΜΗΜΑ Β: Συνταξιοδοτικής Πολιτικής
Ταχ.Δ/υση : Κάνιγγος 29
101 10 Αθήνα
Τηλέφωνο : 213-212 6701
Fax : 213-212 6778
E-mail : dne@glk.gr

Προς : Ως πίνακας αποδεκτών

Θέμα: Οδηγίες για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 1 του ν. 4336/2015, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4337/2015 και του άρθρου 1 του ν. 4342/2015.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4336/2015, όπως ισχύει, επέρχονται σημαντικές αλλαγές στην μέχρι σήμερα ισχύουσα συνταξιοδοτική νομοθεσία που διέπει τους δημοσίους υπαλλήλους-λειτουργούς και τους εξομοιούμενους μ' αυτούς.

Οι αλλαγές που επέρχονται συνοψίζονται κυρίως στα εξής :

- α)** επέκταση του «νέου» τρόπου υπολογισμού της σύνταξης ο οποίος θεσπίστηκε με τις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 του ν. 3865/2010 για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1/1/2015 και μετά και σε όσους έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι την 31/12/2014 και έχουν αποχωρήσει ή θα αποχωρήσουν από την Υπηρεσία από 1/9/2015 και μετά,
- β)** θέσπιση προϋποθέσεων για την καταβολή του κατωτάτου ορίου σύνταξης,
- γ)** νέος τρόπος υπολογισμού του ποσού της μείωσης της σύνταξης στις περιπτώσεις που ο υπάλληλος αποχωρεί πριν τη συμπλήρωση του κατά περίπτωση νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης και
- δ)** σταδιακή αύξηση από 19/8/2015 των ηλικιακών ορίων που ίσχυαν μέχρι και την 18-8-2015 (προηγούμενη της ισχύος του ν. 4336/2015).

Η παρούσα εγκύκλιος ως προς τα «νέα ηλικιακά όρια συνταξιοδότησης», αποτελεί ουσιαστικά συνέχεια και συμπλήρωμα της εγκυκλίου αριθμ. 13725/0092/26-1-2011 που εκδόθηκε για τον ν.3865/2010 (ΑΔΑ : 4ΑΡΠΗ-54) και με τις διευκρινίσεις που παρέχει αναφορικά με την εφαρμογή των διατάξεων για τα νέα όρια ηλικίας φιλοδοξεί να παρουσιάσει μία κατά το δυνατό συγκροτημένη ερμηνευτική προσέγγιση προκειμένου να ενημερωθούν αναφορικά με τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης οι ενδιαφερόμενοι υπάλληλοι/ασφαλισμένοι και επιπλέον να αποτελέσει ένα βοηθητικό εργαλείο για τους εφαρμοστές του νόμου, σε καμιά όμως περίπτωση δεν υποκαθιστά την κρίση των αρμόδιων συνταξιοδοτικών και δικαιοδοτικών οργάνων.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΓΚΥΚΛΙΟΥ :

Η παρούσα εγκύκλιος περιλαμβάνει τέσσερις (4) Θεματικές Ενότητες.

Η πρώτη Θεματική Ενότητα (**ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ**) αναφέρεται στο νέο τρόπο υπολογισμού της σύνταξης και στα πρόσωπα που υπάγονται σε αυτόν.

Η δεύτερη Θεματική Ενότητα (**ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ**) αναφέρεται στις προϋποθέσεις καταβολής του κατωτάτου ορίου σύνταξης καθώς και στα πρόσωπα που εξαιρούνται από την εφαρμογή των οικείων διατάξεων.

Η τρίτη Θεματική Ενότητα (**ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ**) αναφέρεται στον τρόπο υπολογισμού μείωσης της σύνταξης στις περιπτώσεις που η σύνταξη καταβάλλεται πριν τη συμπλήρωση του νέου ορίου ηλικίας.

Η τέταρτη Θεματική Ενότητα (**ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ**) αναφέρεται στα νέα ηλικιακά όρια για την καταβολή της σύνταξης που θέσπισε ο ν. 4336/2015.

ΥΠΑΓΟΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΓΚΥΚΛΙΟ :

Η παρούσα εγκύκλιος αφορά:

- υπαλλήλους/λειτουργούς του Δημοσίου, των ΟΤΑ ή άλλων ΝΠΔΔ οι οποίοι υπάγονται στο συνταξιοδοτικό – ασφαλιστικό καθεστώς του Δημοσίου (καταβολή σύνταξης από το Δημόσιο)
- υπαλλήλους άλλων ΝΠΔΔ, οι οποίοι διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς και οι συντάξεις τους βαρύνουν τους οικείους φορείς και
- στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος (κατά το μέρος που η εγκύκλιος αυτή αφορά το νέο τρόπο υπολογισμού της σύνταξης - ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ - και την καταβολή του κατωτάτου ορίου σύνταξης – ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ).

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ**ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ****ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3 ΚΑΙ 4 ΤΟΥ ν. 3865/2010.**

1. Με τις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 του ν. 3865/2010 καθιερώθηκε νέος τρόπος υπολογισμού της σύνταξης των ασφαλισμένων του Δημοσίου, για όσους υπαλλήλους – λειτουργούς του Δημοσίου καθώς και στρατιωτικούς θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1/1/2015 και μετά. Τα πρόσωπα αυτά, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, για τα έτη υπηρεσίας τους από 1/1/2011 και μετά, δικαιούνται:

α. βασική σύνταξη, το ποσό της οποίας αντιστοιχεί στα έτη ασφάλισής τους από 1/1/2011 έως την ημερομηνία συνταξιοδότησής τους.

β. τμήμα σύνταξης, που αντιστοιχεί στα έτη ασφάλισής τους μέχρι 31/12/2010, το οποίο υπολογίζεται σύμφωνα με τις οικείες προϊσχύουσες του ν. 3865/2010 συνταξιοδοτικές διατάξεις και τμήμα σύνταξης που αντιστοιχεί στα έτη ασφάλισής τους από 1/1/2011 έως την ημερομηνία συνταξιοδότησής τους (αναλογικό ποσό σύνταξης).

2. Με τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του ν. 4336/2015, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4337/2015, επεκτάθηκε ο ανωτέρω τρόπος υπολογισμού της σύνταξης και **σε όσους έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι την 31/12/2014 και αποκωρούν από την Υπηρεσία από 1/9/2015 και μετά.**

Παράδειγμα: Έστω ότι υπάλληλος έχει προσληφθεί στο Δημόσιο την 1/8/1982 και αποκωρεί από την Υπηρεσία την 3/8/2016. Η υπηρεσία του υπαλλήλου αυτού ανέρχεται συνολικά σε 33 έτη.

Η σύνταξη του ανωτέρω υπαλλήλου με βάση τις προαναφερόμενες διατάξεις του ν. 3865/2010 θα υπολογισθεί ως εξής :

α. για την υπηρεσία του από 1/8/1982 μέχρι και 31/12/2007 (25 έτη υπηρεσίας), με βάση τις διατάξεις του π.δ. 169/2007, όπως αυτές ίσχυαν πριν την ισχύ του ν. 3029/2002,

β. για την υπηρεσία του από 1/1/2008 μέχρι και 31/12/2010 (3 έτη υπηρεσίας), με βάση τις διατάξεις του ν. 3029/2002 και

γ. για την υπηρεσία του από 1/1/2011 μέχρι 3/8/2016 (έτη 5, μήνες 8), με βάση τις διατάξεις του ν. 3865/2010. Για την υπηρεσία του αυτή, δικαιούται :

- βασική σύνταξη, της οποίας το ποσό θα ανέρχεται σε $360 \times 5 / 33$ (συνολικός χρόνος ασφάλισης) = 54,5€ μηνιαίως και

- αναλογική σύνταξη για την υπηρεσία του από 1/1/2011 μέχρι 31/8/2016 (5 έτη υπηρεσίας).

Το άθροισμα των επιμέρους ποσών που προκύπτουν με βάση τον προαναφερόμενο υπολογισμό, αποτελεί το συνολικό ποσό της σύνταξης.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΚΑΤΩΤΑΤΟΥ ΟΡΙΟΥ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Με τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 55 του π.δ. 169/2007 προβλέπεται για τους υπαγομένους στο συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου κατώτατο όριο σύνταξης το οποίο ανέρχεται σε 364,45€ μηνιαίως. Οι διατάξεις αυτές, όπως ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με την παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 4337/2015, ορίζουν ότι όσοι έχουν αποχωρήσει ή αποχωρούν από την Υπηρεσία από 1/7/2015 και εφεξής, χωρίς να έχουν συμπληρώσει το 67^ο έτος της ηλικίας τους, θα λαμβάνουν μέχρι τη συμπλήρωση του έτους αυτού το ποσό της σύνταξης που αναλογεί στα έτη ασφάλισής τους. Μετά τη συμπλήρωση του 67^{ου} έτους της ηλικίας η σύνταξή τους θα αναπροσαρμοσθεί στο ποσό των 364,45€.

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ :

Η συμπλήρωση του προαναφερόμενου 67^{ου} έτους της ηλικίας για την καταβολή του ποσού του κατώτατου ορίου σύνταξης των 364,45€, δεν ισχύει για όσους:

- είναι ανάπηροι με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω και λαμβάνουν το επίδομα ανικανότητας των διατάξεων του άρθρου 54 του π.δ 169/2007,

- λαμβάνουν σύνταξη ως παθόντες στην Υπηρεσία και ένεκα ταύτης ,

- λαμβάνουν σύνταξη ως παθόντες λόγω βίαιου συμβάντος ή τρομοκρατικής ενέργειας,

- λαμβάνουν κατά μεταβίβαση σύνταξη λόγω θανάτου του/της συζύγου τους ή του γονέα τους.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΜΕΙΩΜΕΝΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

ΛΟΓΩ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗΣ ΠΡΙΝ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΟΡΙΟΥ ΗΛΙΚΙΑΣ

Με τις διατάξεις της περ. β της παρ. 16 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007, όπως ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με τις διατάξεις της περ. β της παρ. 5 του άρθρου 1 του ν. 4337/2015, σε συνδυασμό με τις διατάξεις της παρ. 11 του άρθρου 6 του ν. 3865/2010, προβλέπεται νέος τρόπος υπολογισμού της μείωσης της σύνταξης στις περιπτώσεις που ο υπάλληλος αποχωρεί από την Υπηρεσία πριν τη συμπλήρωση του νέου ορίου ηλικίας.

Ειδικότερα ορίζεται, ότι το ποσό της μειωμένης σύνταξης το οποίο προκύπτει με βάση τις προϊσχύουσες του ν. 4336/2015 διατάξεις, μειώνεται περαιτέρω κατά 10%. Η πρόσθετη αυτή μείωση (10%) θα ισχύει μέχρι τη συμπλήρωση του κατά περίπτωση νέου ορίου ηλικίας.

Παράδειγμα: Υπάλληλος που με βάση τα νέα όρια ηλικίας μπορεί να συνταξιοδοτηθεί με τη συμπλήρωση του 63^{ου} έτους της ηλικίας και αποχωρεί από την Υπηρεσία με τη συμπλήρωση του 59^{ου} έτους της ηλικίας. Εάν έχει θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι την 31/12/2011 το ποσοστό μείωσης της σύνταξής του ανέρχεται σε 24% (4 έτη x 6% για κάθε έτος). Έστω ότι το ακαθάριστο ποσό της βασικής σύνταξης πριν τη μείωση ανέρχεται σε 1000€. Το ποσό αυτό λόγω της ανωτέρω μείωσης θα διαμορφωθεί σε 760€

μηνιαίως, ποσό το οποίο θα λαμβάνει ο δικαιούχος καθ' όλη τη διάρκεια του συνταξιοδοτικού του βίου. Με βάση τις προαναφερόμενες διατάξεις της περ. β της παρ. 16 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007, όπως ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με τις διατάξεις της περ. β της παρ. 5 του άρθρου 1 του ν. 4337/2015, το προαναφερόμενο ποσό των 760€ θα μειωθεί περαιτέρω κατά 10% και θα διαμορφωθεί σε 684€, ποσό το οποίο θα λαμβάνει ο δικαιούχος μέχρι τη συμπλήρωση του 63^{ου} έτους της ηλικίας του (νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησής του).

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΑΥΞΗΣΗ ΟΡΙΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ

ΝΕΑ ΟΡΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Γενικά : Τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης των υπαλλήλων - λειτουργών του Δημοσίου, που έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι και την 31/12/2012 και δεν έχουν συμπληρώσει το κατά περίπτωση ισχύον όριο ηλικίας για την καταβολή της σύνταξης μέχρι και την 18/8/2015 (προηγούμενη της ημερομηνίας έναρξης ισχύος του ν. 4336/2015), αυξάνονται σταδιακά από 19/8/2015 έως και την 1/1/2022 σύμφωνα με τους ακόλουθους Πίνακες 1 και 2.

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ:

- Στη στήλη «Ηλικία» αποτυπώνεται το ισχύον κατά την 18/8/2015 όριο ηλικίας συνταξιοδότησης, ενώ στη στήλη «Ηλικία συνταξιοδότησης» αποτυπώνεται το ισχύον κατά περίπτωση από 19/8/2015 μέχρι και την 1/1/2022 νέο όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης.
- Τα πρόσωπα που υπάγονται στους Πίνακες, μπορούν να συνταξιοδοτηθούν με τη συμπλήρωση του νέου ορίου ηλικίας, όπως αποτυπώνεται στους Πίνακες αυτούς, κατά περίπτωση και αντιστοιχεί στο ημερολογιακό έτος κατά το οποίο τα προαναφερόμενα πρόσωπα συμπληρώνουν το ισχύον, κατά περίπτωση, μέχρι και την 18/8/2015, όριο ηλικίας συνταξιοδότησής τους.
- Στις περιπτώσεις που το ισχύον κατά την 18/8/2015 όριο ηλικίας συνταξιοδότησης είναι δεκαδικός αριθμός, για την εφαρμογή των Πινάκων λαμβάνεται υπόψη ο αμέσως επόμενος ακέραιος αριθμός.
- Εάν το προβλεπόμενο από τους Πίνακες μεταβατικό όριο ηλικίας συμπληρώνεται μετά την 1/1/2022, η σύνταξη καταβάλλεται κατά το έτος που συμπληρώνεται το νέο αυτό όριο ηλικίας.

Α. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΙΝΑΚΑ 1

1. Υπάλληλοι – λειτουργοί του Δημοσίου που έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι και την 31/12/-2012 και δεν έχουν συμπληρώσει το κατά περίπτωση ισχύον όριο ηλικίας για την καταβολή της σύνταξης μέχρι και την 18/8/2015 (προηγούμενη της ημερομηνίας έναρξης ισχύος του ν. 4336/2015), υπάγονται στον Πίνακα 1 εφόσον με βάση τις ισχύουσες κατά την 18/8/2015 συνταξιοδοτικές διατάξεις:

α. έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα το έτος 2010 και λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων του δεύτερου και τρίτου εδαφίου της παρ. 16 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007, μπορούν να συνταξιοδοτηθούν:

αα. με τη συμπλήρωση 35 ετών ασφάλισης και ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας (εάν έχουν προσληφθεί στο Δημόσιο μέχρι την 31-12-1982) ή

ββ. με τη συμπλήρωση 35 ετών ασφάλισης και του 58^{ου} έτους της ηλικίας ή με τη συμπλήρωση 37 ετών ασφάλισης και ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας (εάν έχουν προσληφθεί στο Δημόσιο από 1-1-1983 και μετά).

β. έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα το έτος 2011 και μπορούν να συνταξιοδοτηθούν με τη συμπλήρωση 36 ετών ασφάλισης και του 58^{ου} έτους της ηλικίας.

γ. έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα το έτος 2012 και μπορούν να συνταξιοδοτηθούν με τη συμπλήρωση 37 ετών ασφάλισης και του 59^{ου} έτους της ηλικίας.

2. Το νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης των ανωτέρω προσώπων αντιστοιχεί στο έτος κατά το οποίο συμπληρώνουν αθροιστικά τα προαναφερόμενα, κατά περίπτωση, έτη ασφάλισης και το ισχύον την 18/8/2015, κατά περίπτωση, όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης.

Επιπρόσθετα για την υπαγωγή στον Πίνακα 1, απαραίτητη προϋπόθεση είναι τα ανωτέρω πρόσωπα να έχουν συμπληρώσει ή να συμπληρώνουν τα κατά περίπτωση ως άνω αναφερόμενα έτη ασφάλισης μέχρι την 31/12/2021.

Ειδικά όσα από τα ανωτέρω πρόσωπα:

α. δεν έχουν συμπληρώσει τα ως άνω, κατά περίπτωση, έτη ασφάλισης μέχρι και την 31/12/2021, μπορούν να συνταξιοδοτηθούν, είτε με τη συμπλήρωση 40 ετών ασφάλισης και του 62^{ου} έτους της ηλικίας τους είτε υπαγόμενα στον Πίνακα 2. Εξυπακούεται ότι στην περίπτωση υπαγωγής τους στον Πίνακα 2, ως ισχύοντα κατά την 18/8/2015 όρια ηλικίας καταβολής της σύνταξης λαμβάνονται υπόψη τα γενικά όρια ηλικίας συνταξιοδότησης και όχι αυτά τα οποία αποτελούν προϋπόθεση για την υπαγωγή στον Πίνακα 1 (55^ο, 58^ο και 59^ο) σε συνάρτηση με τη συμπλήρωση των αντίστοιχων ετών ασφάλισης (35, 36 και 37).

β. έχουν συμπληρώσει τα ως άνω, κατά περίπτωση, έτη ασφάλισης μέχρι και την 31/12/2021, αλλά δεν έχουν συμπληρώσει μέχρι την ημερομηνία αυτή το ισχύον, κατά περίπτωση, μέχρι την 18/8/2015 όριο ηλικίας συνταξιοδότησης, η σύνταξη μπορεί να καταβληθεί κατά το έτος που τα πρόσωπα αυτά συμπληρώνουν το νέο όριο ηλικίας, το οποίο αποτυπώνεται στον Πίνακα 1 και αντιστοιχεί στο ημερολογιακό έτος κατά το οποίο συμπληρώνουν τα κατά περίπτωση ισχύοντα ως άνω έτη υπηρεσίας.

γ. δεν έχουν συμπληρώσει μέχρι και την 18/8/2015 τα κατά περίπτωση ισχύοντα ως άνω έτη ασφάλισης (35 ή 37) για καταβολή της σύνταξης ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας, από 19/8/2015 και μετά, υπάγονται στον Πίνακα 1, ως έτος δε βάσης για την εισαγωγή τους στις παραμέτρους του Πίνακα ορίζεται το 58^ο ή το 55^ο έτος της ηλικίας τους, αντίστοιχα, όπως αυτό διαμορφώνεται στην οικεία στήλη του προαναφερόμενου Πίνακα.

Από τα ανωτέρω σαφώς προκύπτει ότι όσοι συμπληρώνουν από 19/8/2015 και μετά τα κατά περίπτωση έτη ασφάλισης (35 ή 37) για καταβολή της σύνταξης ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας, υπάγονται στον Πίνακα 1, όπως δε ρητά αναφέρεται στο Μέρος της Εγκυκλίου αυτής «**ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ**», όσοι έχουν συμπληρώσει τα προαναφερόμενα έτη ασφάλισης (35 ή 37), κατά περίπτωση μέχρι και την 18/8/2015, δεν υπάγονται στις διατάξεις της παρ. 6 του ν. 4336/2015 σχετικά με τη σταδιακή αύξηση των ορίων ηλικίας και επομένως εξακολουθούν να συνταξιοδοτούνται ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας, οποτεδήποτε και αν αποχωρήσουν από την Υπηρεσία.

Β. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΙΝΑΚΑ 2.

Υπάλληλοι – λειτουργοί του Δημοσίου που έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι και την 31/12/2012 και δεν έχουν συμπληρώσει το κατά περίπτωση ισχύον όριο ηλικίας για την καταβολή της σύνταξης μέχρι και την 18/8/2015 (προηγούμενη της ημερομηνίας έναρξης ισχύος του ν. 4336/2015), υπάγονται στον Πίνακα 2 εφόσον δεν πληρούν τις προϋποθέσεις υπαγωγής στον Πίνακα 1.

Τα ηλικιακά όρια του Πίνακα 2 ισχύουν και επί των εκπαιδευτικών λειτουργών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οι οποίοι μπορούσαν να συνταξιοδοτηθούν με την συμπλήρωση 30ετούς υπηρεσίας και του 55ου έτους της ηλικίας τους ή με την συμπλήρωση 30ετούς υπηρεσίας και του 60ού έτους της ηλικίας τους, ανάλογα με το έτος θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

Επισημαίνεται ότι για όσους θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 1/1/2013 και μετά, ήδη ισχύουν τα γενικά ηλικιακά όρια όπως αυτά διαμορφώθηκαν με τους νόμους 3865/2010 και 4093/2012, ήτοι το 67ο για πλήρη σύνταξη και το 62ο για μειωμένη ή εναλλακτικά δυνατότητα συνταξιοδότησης με 40 χρόνια ασφάλισης και συμπληρωμένο το 62ο έτος της ηλικίας.

Παραδείγματα:

1. Γυναίκα υπάλληλος που έχει θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα (συμπλήρωση **25 ετών** υπηρεσίας) το έτος 2010, χωρίς ανήλικο παιδί, μπορούσε μέχρι την 18/8/2015 να συνταξιοδοτηθεί με τη συμπλήρωση του **60^{ου}** έτους της ηλικίας ή με τη συμπλήρωση **35** ετών υπηρεσίας και του **58^{ου}** έτους της ηλικίας.

Εάν κατά την ανωτέρω ημερομηνία, δεν είχε συμπληρώσει το **60^ο** έτος, το οποίο λ.χ. συμπληρώνει το έτος 2019, τότε με βάση τον Πίνακα 2, μπορεί να συνταξιοδοτηθεί με τη συμπλήρωση του **64^{ου}** έτους και **5** μηνών.

Αφού όμως η ανωτέρω, το έτος 2010 είχε 25 έτη υπηρεσίας και ήδη 30 το έτος 2015 και επομένως θα συμπληρώσει τα **35** έτη το έτος 2020 (εντός της μεταβατικής περιόδου), μπορεί κατ' αρχήν να υπαχθεί στον Πίνακα 1. Επειδή κατά το ίδιο έτος θα έχει ήδη συμπληρώσει το **58^ο** έτος της ηλικίας της, μπορεί να συνταξιοδοτηθεί, με βάση τον Πίνακα 1, με τη συμπλήρωση του **61^{ου}** έτους, που αντιστοιχεί στο έτος (2020) που η προαναφερόμενη υπάλληλος συμπληρώνει αθροιστικά και τα έτη υπηρεσίας (35) και το ισχύον μέχρι 18-8-2015 όριο ηλικίας συνταξιοδότησης (58^ο έτος).

2. Άνδρας υπάλληλος που έχει θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα (συμπλήρωση **25 ετών** υπηρεσίας) το έτος 2011, χωρίς ανήλικο παιδί, μπορούσε μέχρι την 18/8/2015 να συνταξιοδοτηθεί με τη συμπλήρωση του **61^{ου}** έτους της ηλικίας ή με τη συμπλήρωση **36** ετών ασφάλισης και του **58^{ου}** έτους της ηλικίας.

Εάν κατά την ανωτέρω ημερομηνία (18/8/2015), δεν είχε συμπληρώσει το **61^ο** έτος, το οποίο λ.χ. συμπληρώνει το έτος 2022, τότε με βάση τον Πίνακα 2, μπορεί να συνταξιοδοτηθεί με τη συμπλήρωση του **67^{ου}** έτους της ηλικίας.

Αφού όμως ο ανωτέρω, το έτος 2011 είχε 25 έτη υπηρεσίας και ήδη 29 το έτος 2015, μπορεί κατ' αρχήν να υπαχθεί στον Πίνακα 1, δεδομένου ότι θα συμπληρώσει τα **36** έτη ασφάλισης το έτος 2022 (εκτός μεταβατικής περιόδου). Επομένως με βάση τον Πίνακα 1 μπορεί να συνταξιοδοτηθεί με τη συμπλήρωση 40 ετών ασφάλισης και του **62^{ου}** έτους της ηλικίας, δηλαδή με ευνοϊκότερες προϋποθέσεις από αυτές του Πίνακα 2.

3. Άνδρας υπάλληλος που έχει προσληφθεί στο Δημόσιο το έτος 1981 και έχει θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα (συμπλήρωση **25 ετών** υπηρεσίας) το έτος 2006, μπορούσε μέχρι την 18/8/2015 να συνταξιοδοτηθεί με τη συμπλήρωση του **64^{ου}** έτους και 5 μηνών ή με τη συμπλήρωση **35** ετών ασφάλισης ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας.

Ο ανωτέρω, το έτος 2010 είχε 29 έτη υπηρεσίας και ήδη 34 το έτος 2015 (δεν είχε συμπληρώσει τα 35 έτη μέχρι την 18/8/2015). Επομένως μπορεί κατ' αρχήν να υπαχθεί στον Πίνακα 1, δεδομένου ότι θα συμπληρώσει τα **35** έτη ασφάλισης το έτος 2016 (εντός μεταβατικής περιόδου - δεν ισχύει πλέον για αυτόν το δικαίωμα της συνταξιοδότησης ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας). Κατόπιν των ανωτέρω, υπαγόμενος στον Πίνακα 1 μπορεί να συνταξιοδοτηθεί όταν θα έχει συμπληρώσει το νέο όριο ηλικίας που αντιστοιχεί στο 58^ο έτος της ηλικίας όπως αυτό αναδιαμορφώνεται κατά το έτος που συμπληρώνει τα 35 έτη ασφάλισης, δηλαδή με τη συμπλήρωση του 59^{ου} έτους της ηλικίας του.

4. Γυναίκα υπάλληλος που έχει προσληφθεί στο Δημόσιο το έτος 1983, χωρίς ανήλικο παιδί και επομένως μπορούσε να συνταξιοδοτηθεί με τη συμπλήρωση του 60^{ου} έτους της ηλικίας ή με τη συμπλήρωση 35 ετών ασφάλισης και του 58^{ου} έτους της ηλικίας ή με τη συμπλήρωση 37 ετών ασφάλισης ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας.

Η ανωτέρω, το έτος 2010 είχε 27 έτη υπηρεσίας και ήδη 32 το έτος 2015 (δεν είχε συμπληρώσει τα 35 έτη μέχρι την 18/8/2015). Επομένως μπορεί κατ' αρχήν να υπαχθεί στον Πίνακα 1, δεδομένου ότι θα συμπληρώσει τα **35** έτη ασφάλισης το έτος 2018 (εντός της μεταβατικής περιόδου - δεν ισχύει πλέον για αυτήν το δικαίωμα της συνταξιοδότησης ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας). Κατόπιν των ανωτέρω, υπαγόμενη στον Πίνακα 1 μπορεί να συνταξιοδοτηθεί όταν θα έχει συμπληρώσει το νέο όριο ηλικίας που αντιστοιχεί στο 58^ο έτος όπως αυτό αναδιαμορφώνεται κατά το έτος που συμπληρώνει τα 35 έτη ασφάλισης, δηλαδή με τη συμπλήρωση του 60^{ου} έτους της ηλικίας της.

Ταυτόχρονα, επειδή η ανωτέρω συμπληρώνει τα 37 έτη υπηρεσίας το 2020, μπορεί να συνταξιοδοτηθεί με τη συμπλήρωση του 60^{ου} έτους και 3^{ων} μηνών.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΟΡΙΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Πλήρης σύνταξη		Όριο ηλικίας: 62					
Από ισχύος του νόμου έως 31-12-2015							
2015		2016		2017		2018	
Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης
50	55	50	56	50	57	50	58
51	55	51	56	51	57	51	58
52	55	52	56	52	57	52	58
53	55 & 11 μην.	53	56 & 9 μην	53	57 & 8 μην.	53	58 & 6 μην.
54	55 & 11 μην.	54	56 & 9 μην	54	57 & 8 μην.	54	58 & 6 μην.
55	55 & 11 μην.	55	56 & 9 μην	55	57 & 8 μην.	55	58 & 6 μην.
56	56 & 9 μην.	56	57 & 6 μην	56	58 & 3 μην.	56	59
57	57 & 8 μην.	57	58 & 3 μην	57	58 & 11 μην.	57	59 & 6 μην.
58	58 & 6 μην.	58	59	58	59 & 6 μην.	58	60
59	59 & 5 μην.	59	59 & 9 μην	59	60 & 2 μην.	59	60 & 6 μην.
60	60 & 3 μην.	60	60 & 6 μην	60	60 & 9 μην.	60	61
61	61 & 2 μην.	61	61 & 3 μην	61	61 & 5 μην.	61	61 & 6 μην.
62	62	62	62	62	62	62	62
2019		2020		2021		2022	
Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης
50	59	50	60	50	61	50	62
51	59	51	60	51	61	51	62
52	59	52	60	52	61	52	62
53	59 & 5 μην.	53	60 & 3 μην.	53	61 & 2 μην.	53	62
54	59 & 5 μην.	54	60 & 3 μην.	54	61 & 2 μην.	54	62
55	59 & 5 μην.	55	60 & 3 μην.	55	61 & 2 μην.	55	62
56	59 & 9 μην.	56	60 & 6 μην.	56	61 & 3 μην.	56	62
57	60 & 2 μην.	57	60 & 9 μην.	57	61 & 5 μην.	57	62
58	60 & 6 μην.	58	61	58	61 & 6 μην.	58	62
59	60 & 11 μην.	59	61 & 3 μην.	59	61 & 8 μην.	59	62
60	61 & 3 μην.	60	61 & 6 μην.	60	61 & 9 μην.	60	62
61	61 & 8 μην.	61	61 & 9 μην.	61	61 & 11 μην.	61	62
62	62	62	62	62	62	62	62

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Πλήρης σύνταξη		Όριο ηλικίας: 67					
Από ισχύος του νόμου έως 31-12-2015							
2015		2016		2017		2018	
Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης
50	55	50	56 & 9 μην	50	58 & 5 μην	50	60 & 2 μην
51	55	51	56 & 9 μην	51	58 & 5 μην	51	60 & 2 μην
52	55	52	56 & 9 μην	52	58 & 5 μην	52	60 & 2 μην
53	56 & 6 μην	53	58	53	59 & 6 μην	53	61
54	56 & 6 μην	54	58	54	59 & 6 μην	54	61
55	56 & 6 μην	55	58	55	59 & 6 μην	55	61
56	57 & 5 μην	56	58 & 9 μην	56	60 & 2 μην	56	61 & 6 μην
57	58 & 3 μην	57	59 & 6 μην	57	60 & 9 μην	57	62
58	59 & 2 μην	58	60 & 3 μην	58	61 & 5 μην	58	62 & 6 μην
59	60	59	61	59	62	59	63
60	60 & 11 μην	60	61 & 9 μην	60	62 & 8 μην	60	63 & 6 μην
61	61 & 9 μην	61	62 & 6 μην	61	63 & 3 μην	61	64
62	62 & 8 μην	62	63 & 3 μην	62	63 & 11 μην	62	64 & 6 μην
63	63 & 6 μην	63	64	63	64 & 6 μην	63	65
64	64 & 5 μην	64	64 & 9 μην	64	65 & 2 μην	64	65 & 6 μην
65	65 & 3 μην	65	65 & 6 μην	65	65 & 9 μην	65	66
66	66 & 2 μην	66	66 & 3 μην	66	66 & 5 μην	66	66 & 6 μην
67	67	67	67	67	67	67	67
2019		2020		2021		2022	
Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης
50	61 & 10 μην	50	63 & 7 μην	50	65 & 3 μην	50	67
51	61 & 10 μην	51	63 & 7 μην	51	65 & 3 μην	51	67
52	61 & 10 μην	52	63 & 7 μην	52	65 & 3 μην	52	67
53	62 & 6 μην	53	64	53	65 & 6 μην	53	67
54	62 & 6 μην	54	64	54	65 & 6 μην	54	67
55	62 & 6 μην	55	64	55	65 & 6 μην	55	67
56	62 & 11 μην	56	64 & 3 μην	56	65 & 8 μην	56	67
57	63 & 3 μην	57	64 & 6 μην	57	65 & 9 μην	57	67
58	63 & 8 μην	58	64 & 9 μην	58	65 & 11 μην	58	67
59	64	59	65	59	66	59	67
60	64 & 5 μην	60	65 & 3 μην	60	66 & 2 μην	60	67
61	64 & 9 μην	61	65 & 6 μην	61	66 & 3 μην	61	67
62	65 & 2 μην	62	65 & 9 μην	62	66 & 5 μην	62	67
63	65 & 6 μην	63	66	63	66 & 6 μην	63	67
64	65 & 11 μην	64	66 & 3 μην	64	66 & 8 μην	64	67
65	66 & 3 μην	65	66 & 6 μην	65	66 & 9 μην	65	67
66	66 & 8 μην	66	66 & 9 μην	66	66 & 11 μην	66	67
67	67	67	67	67	67	67	67

ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΗΛΙΚΙΑΣ.

Οι διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 1 του ν. 4336/2015 με τις οποίες αυξάνονται σταδιακά από 19/8/2015 τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης δεν έχουν εφαρμογή για τις ακόλουθες κατηγορίες υπαλλήλων – λειτουργών του Δημοσίου:

α. για όσους αποχώρησαν από την Υπηρεσία (λύση της υπαλληλικής σχέσης) μέχρι και την 18/8/2015.

Για τα πρόσωπα αυτά για τα οποία, είτε εκκρεμεί η έκδοση συνταξιοδοτικής πράξης, είτε έχει εκδοθεί συνταξιοδοτική πράξη και η σύνταξή τους τελεί υπό αναστολή (λόγω μη συμπλήρωσης του κατά περίπτωση ισχύοντος ηλικιακού ορίου), εξακολουθούν να ισχύουν τα ηλικιακά όρια που ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο της αποχώρησής τους από την Υπηρεσία.

β. για αυτούς που απολύθηκαν από την Υπηρεσία λόγω ανικανότητας από 19/8/2015 και μετά ή αποχώρησαν από την Υπηρεσία με παραίτηση από την ίδια ημερομηνία και μετά και ανήκουν στην κατηγορία των πασχόντων από τις «ειδικές παθήσεις» (παραπληγικοί, τετραπληγικοί, τυφλοί, νεφροπαθείς, πάσχοντες από μεσογειακή αναιμία κλπ), καθώς και για αυτούς που ενώ έχουν θεμελιώσει δικαίωμα σύνταξης και αποχωρήσει πριν από την ηλικία συνταξιοδότησης καταστούν στο μεταξύ ανίκανοι κατά ποσοστό τουλάχιστον 67% (υποπερ. αα & ββ της περ. β της παρ.3 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007).

γ. για όσους με βάση την προϊσχύουσα του ν. 4336/2015 συνταξιοδοτική νομοθεσία μπορούσαν να συνταξιοδοτηθούν με τη συμπλήρωση 35 ή 37 ετών ασφάλισης ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας, κατά περίπτωση και κατά την 18/8/2015 είχαν συμπληρώσει τα έτη αυτά. Για τα πρόσωπα που συμπληρώνουν τα 35 ή 37 έτη ασφάλισης μετά την ανωτέρω ημερομηνία, το 58^ο ή 55^ο έτος ηλικίας λογίζεται ως όριο ηλικίας για τις ανάγκες εφαρμογής των Πινάκων 1 & 2 κατά περίπτωση.

δ. για τους εκπαιδευτικούς που είχαν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι 31/12/2010 και κατά την 18/8/2015 είχαν συμπληρώσει τα 30 έτη και το 55^ο έτος της ηλικίας τους ή τα 30 έτη και το 60^ο έτος της ηλικίας τους, κατά περίπτωση. Εάν μία εκ των δύο προϋποθέσεων (30 + 55 ή 30 + 60 κατά περίπτωση) δεν έχει συμπληρωθεί κατά την ανωτέρω ημερομηνία, το νέο όριο ηλικίας των προσώπων αυτών αυξάνεται με βάση τους Πίνακες 1 ή 2, κατά περίπτωση, όπως και των λοιπών δημοσίων υπαλλήλων.

ε. για όσους κατά την 18/8/2015 έχουν συμπληρώσει τόσο τον απαιτούμενο για τη συνταξιοδότησή τους χρόνο ασφάλισης όσο και το προβλεπόμενο κατά περίπτωση όριο ηλικίας για την καταβολή πλήρους σύνταξης.

στ. για τους γονείς που έχουν παιδί άγαμο και ανίκανο για την άσκηση κάθε βιοποριστικού επαγγέλματος κατά ποσοστό 67% και άνω, για τους οποίους εξακολουθεί να ισχύει η συμπλήρωση 25ετίας για την θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος και η συμπλήρωση του 50ού έτους της ηλικίας για την καταβολή της σύνταξης. Χρήση του δικαιώματος αυτού, για συνταξιοδότηση με ευνοϊκότερους όρους, μπορεί να ασκηθεί από τον ένα εκ των γονέων, κατόπιν κοινής δήλωσής τους. Σε περίπτωση διάζευξης ή διάστασης των γονέων, το δικαίωμα μπορεί να ασκηθεί μόνο από αυτόν που έχει την επιμέλεια του παιδιού.

ζ. για το προσωπικό εσωτερικής φύλαξης και εξωτερικής φρούρησης των σωφρονιστικών καταστημάτων (υποπερ. εε της περ. β της παρ.3 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007).

η. για τους υπαλλήλους των ΟΤΑ που απασχολούνται στις ειδικότητες της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 3660/2008 (Α'78), δηλ. στη συγκομιδή και αποκομιδή, μεταφορά, διαλογή, επιστασία, καταστροφή απορριμμάτων, τους εργάτες αφοδευτηρίων, τους εργάτες ταφής – εκταφής νεκρών κλπ.

Εσωτ. Διανομή:
Δ ΕΙΣ.ΠΟΛ - Β' (Φ.Εγκύκλιοι)

Ο Αναπληρωτής Υπουργός Οικονομικών
Γεώργιος Χουλιάρκης

Ακριβές Αντίγραφο
Ο Τμηματάρχης Διεκπεραίωσης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

A. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ:

1. Όλα τα Υπουργεία
  - α. Γραφεία κ.κ. Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών
  - β. Γραφεία κ.κ. Γενικών και Ειδικών Γραμματέων
  - γ. Δ/νσεις Οικονομικού
(με την παράκληση να κοινοποιήσουν την παρούσα σε όλα τα ΝΠΔΔ)
2. Ελεγκτικό Συνέδριο
3. Όλες τις Περιφέρειες
  - α. Γραφεία κ.κ. Γενικών Γραμματέων
  - β. Δ/νσεις Οικονομικού
  - γ. Δ/νσεις Διοικητικού
4. Όλες τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
  - α. Γραφεία κ.κ. Γενικών Γραμματέων
  - β. Δ/νσεις Οικονομικού
  - γ. Δ/νσεις Διοικητικού
5. Βουλή των Ελλήνων
Λογιστήριο
6. Συμβούλιο της Επικρατείας
7. Άρειο Πάγο
8. Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
9. Όλες τις Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές (Α.Δ.Α.)
10. Δ/νση Οικον. Διαχείρισης,
Τμήμα Εκκαθάρισης Μισθοδοσίας
Κάνιγγος 29
10110 – Αθήνα
11. Ενιαία Αρχή Πληρωμής
Κάνιγγος 29
10110 – Αθήνα
12. Η.ΔΙ.Κ.Α. ΑΕ
Λ. Συγγρού 101 και Λαγουμιτζή 40
11745 – Αθήνα

B. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Αναπληρωτή Υπουργού
3. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα Δημοσιονομικής Πολιτικής
4. Γραφείο κ. Γενικού Διευθυντή Συντάξεων Δημοσίου Τομέα
5. τ. Δ/νση 4^η

6. τ. Δ/νση 42
7. τ. Δ/νση 43
8. τ. Δ/νση 44
9. τ. Δ/νση 45